

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 10. november 2005
Dok.: AJA40068
Strafferetskontoret

Udkast til tale

til brug ved besvarelse af samrådsspørgsmål H af 7. november 2005 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del) torsdag den 10. november 2005

Spørgsmål:

”Ad det af ministeren oversendte notat om visitationsordning for seksualforbrydere (alm. del – bilag 50):

Ministeren bedes redegøre nærmere for notatet og de påtænkte ændringer i visitationsordningen. Ministeren bedes herunder

1. redegøre for de forringelser i visitationspraksis, som ændringerne medfører, herunder i relation til den nuværende ordning.
2. redegøre for de påtænkte ændringer set i forhold til konklusioner og anbefalinger i rapporten fra marts 2004 om Forsøgsordningen vedrørende en forstærket behandlingsindsats over for de personer, der er dømt for seksualforbrydelser.
3. redegøre for eksperters vurdering af de påtænkte ændringer i visitationsordningen.”

1. Det notat, som er sendt til Folketingets Retsudvalg i oktober i år, indeholder som bekendt en redegørelse for Justitsministeriets overvejelser om visitationsordningen for seksualforbrydere på Anstalten ved Herstedvester. Herunder omtales overvejelser om en række tiltag, der kan bidrage til at nedbringe ventetiden til visitationsordningen.

Som det fremgår af notatet, er den normalt accepterede ventetid til visitationsafdelingen 2 måneder. Hen over sommeren er der imidlertid sket det, at ventetiden er steget til 4 måneder. Årsagen til den forlængede ventetid er en øget tilgang af dømte til visitationsordningen. Det gælder navnlig for så vidt angår gruppen af dømte med korte straffe på mellem 30 dage og 3 måneders ubetinget fængsel.

Jeg vil i det følgende redegøre nærmere for de enkelte tiltag, der - som det fremgår af notatet - vil blive foretaget med henblik at nedbringe de aktuelle ventetider.

2. Med hensyn til det første spørgsmål om eventuelle forringelser i visitationspraksis i forhold til den nuværende ordning vil jeg gerne understrege, at hensigten med de nye tiltag ikke er at udhule eller forringe visitationsordningen.

Tiltagene i forhold til den voksende gruppe af dømte

med korte straffe på mellem 30 dage og 3 måneders ubetinget fængsel iværksættes i første række for at opnå en hensigtsmæssig udnyttelse af visitationsordningen.

Dernæst bygger tiltagene på en individuel vurdering af den enkelte dømtes behandlingsbehov. Som jeg vil komme ind på senere, gælder det både med hensyn til gruppen af indsatte med korte straffe på mellem 30 dage og 3 måneders ubetinget fængsel og gruppen af indsatte med lidt længere straffe i intervallet fra 3 måneder til 1 års ubetinget fængsel, som også berøres af ændringerne.

3. Men lad mig nu kort redegøre for de enkelte tiltag og de overvejelser, der ligger bag.

Den første ændring i visitationsordningen, som omtales i notatet fra oktober i år, indebærer, at dømte med korte straffe – det vil sige straffe på mellem 30 dage og 3 måneders ubetinget fængsel – fremover ikke omfattes af visitationsordningen.

Som det fremgår af notatet, varer et ophold på visitationsafdelingen typisk 4-6 uger. En indsat med en straf på f.eks. 60 dage vil typisk kun have et par uger til at få iværksat og gennemført en behandling. Erfaringen viser, at det er meget få, der kan nå at komme i behandling og endnu færre, der fortsætter på frivilligt grundlag efter løsladelsen. Derfor ser jeg ikke, at der er nogen grund til at lade disse dømte optage plads på Anstalten ved Herstedvester på en højt specialiseret afdeling.

Desuden lægges der i notatet jo op til, at der – selv for dømte med meget korte straffe – gennemføres en screening af alle sager. Hvis man ved screeningen vurderer, at en dømt har et åbenbart behov for at begynde på visitationsafdelingen, så vil der stadig være mulighed for det.

Den første af de ændringer, som beskrives i notatet, sigter altså primært på at undtage den voksende gruppe af

dømte, som alligevel ikke kan nå at få noget udbytte af et ophold på visitationsafdelingen. Ændringen vil samtidig sikre, at dømte, der har et åbenbart behov for at begynde på visitationsafdelingen, fortsat vil kunne gøre det.

4. Med hensyn til gruppen af dømte med lidt længere straffe – det vil sige i intervallet mellem 3 måneder og 1 års ubetinget fængsel – vil jeg gerne understrege, at udgangspunktet som hidtil er, at der skal ske visitation på Anstalten ved Herstedvester.

Fremover vil der imidlertid også være mulighed for i undtagelsestilfælde at visitere dømte i denne gruppe ambulant.

Ved ambulant visitation forstås, at den dømte påbegynder sin afsoning typisk i et åbent fængsel. En behandler fra Anstalten ved Herstedvester tager herefter ud til den dømte og afholder en samtale – eller efter behov flere

samtaler – med henblik på at afdække, hvilke muligheder der skønnes at være for behandling af den dømte. Den dømte vil også kunne indkaldes til ambulante samtaler på visitationsafdelingen.

Ambulant visitation vil kunne være nødvendig i perioder, hvor der forekommer en meget stor stigning i antallet af dømte, som ikke lader sig håndtere inden for rammerne af visitationsafdelingens normale kapacitet.

En sådan ambulans visitation vil i øvrigt som nævnt også blive foretaget af det særligt uddannede personale på anstalten.

Ved at anvende ambulans visitation i disse undtagelsesvise tilfælde undgås det, at seksualforbrydere i gruppen af dømte med straffe mellem 3 måneder og 1 års fængsel i spidsbelastningssituationer kommer til at befinde sig på fri fod i længere tid, inden der bliver plads til dem på visitationsafdelingen.

Jeg skal dog igen understrege, at muligheden for ambulantly visitation af disse dømte kun tænkes anvendt som en løsning på akutte kapacitetsproblemer, og at udgangspunktet altså er, at der fortsat skal ske visitation på afdelingen i Anstalten ved Herstedvester.

5. For god ordens skyld vil jeg i tilknytning hertil bemærke, at der for gruppen af dømte med mere end 1 års fængsel ikke vil ske nogen ændringer i forhold til den nuværende ordning.

6. Med hensyn til rapporten fra marts 2004 om Forsøgsordningen vedrørende en forstærket behandlingsindsats over for de personer, der er dømt for seksualforbrydelser, kan jeg oplyse, at der tale om den såkaldte slutrapport, hvori både visitationsordningen og den behandlingsordning, som knytter sig hertil, er blevet evalueret.

Jeg er opmærksom på, at slutrapporten indeholder en

anbefaling om at sikre den nødvendige kapacitet for at alle seksualforbrydere, der idømmes ubetinget fængselsstraf, vil kunne visiteres under ophold i Anstalten ved Herstedvester.

Jeg mener ikke, at de beskrevne ændringer i visitationsordningen strider mod denne anbefaling.

Som nævnt sigter den første af de ændringer, som beskrives i notatet, på at undtage den voksende gruppe af dømte med straffe på mellem 30 dage og 3 måneder, som alligevel ikke kan nå at få noget udbytte af et ophold på visitationsafdelingen. Ændringen vil samtidig sikre, at indsatte blandt disse dømte, som har et åbenbart behov for at begynde på visitationsafdelingen, fortsat vil kunne gøre det.

Jeg mener, at det er forsvarligt at undtage de korttidsdømte fra den automatiske visitationsordning.

Dette skaber samtidig mulighed for at koncentrere brugen af anstaltens kapacitet omkring de indsatte, der kan få udbytte af ordningen – det vil sige dømte med straffe på over 3 måneders fængsel. Her er udgangspunktet som hidtil, at der skal ske visitation på Anstalten ved Herstedvester. Fremover vil der i perioder med akutte kapacitetsproblemer dog også være mulighed for i undtagelsestilfælde at visitere dømte i gruppen med straffe på mellem 3 måneder og 1 år ambulant.

7. Til den sidste del af spørgsmålet kan jeg oplyse, at de tiltag, som fremgår af notatet, naturligvis er udarbejdet i samarbejde med Anstalten ved Herstedvester og de sagkyndige på visitationsafdelingen.

8. Herudover kan jeg oplyse, at jeg naturligvis vil følge situationen nøje.

Med gennemførelsen af de tiltag, som omtales i notatet fra oktober i år, forventes det, at problemet med stigen-

de ventetider kan afhjælpes.

Hvis der imidlertid skulle forekomme en mere permanent forøgelse i tilgangen af seksualforbrydere til visitationsordningen, som går ud over det, der kan rummes inden for ordningen med de her beskrevne ændringer, vil der blive iværksat en udvidelse af kapaciteten på visitationsafdelingen.

9. Afslutningsvist vil jeg i øvrigt gøre opmærksom på, at der også tidligere er iværksat ambulante visitation af visse dømte seksualforbrydere med henblik på at nedbringe ventetiden til visitationsafdelingen.

Som det fremgår af notatet, er Retsudvalget i disse tilfælde blevet orienteret om de foranstaltninger, der har været iværksat med henblik på at nedbringe ventetiden til visitationsordningen, og om baggrunden herfor.

[Hvis der spørges til, om ændringerne i visitationsordningen kræver lovændring]

Spørgsmålet om, hvorvidt ændringerne i visitationsordningen kræver en lovændring, har været overvejet i Justitsministeriet. Resultatet af overvejelserne er, at ændringerne i ordningen kræver en ændring af anbringelsesbekendtgørelsen, men derimod ikke af straffuldbyrdesloven.

Visitationsordningen er ikke reguleret i bestemmelserne i straffuldbyrdesloven. Derimod er planerne for etableringen af visitationsafdelingen på Anstalten ved Herstedvester omtalt i forarbejderne til loven fra 1997 om en forstærket indsats mod seksualforbrydelser. Det er også en del af baggrunden for, at Retsudvalget ved tidligere lejligheder – og altså senest ved notatet fra oktober i år – er blevet underrettet om ændringer i ordningen.